

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МИТНО-ТАРИФНОГО ОПОДАТКУВАННЯ.....	6
1.1. Історія виникнення та розвитку оподаткування митом	6
1.2. Сутнісно-функціональне призначення й особливості мита як податку.....	16
1.3. Принципи ефективної митної політики та еволюція митного оподаткування в українській практиці	24
РОЗДІЛ 2. ВПЛИВ СПРАВЛЯННЯ МИТА НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....	35
2.1. Ставки та особливості стягнення ввізного та вивізного мита.....	35
2.2. Оцінка ефективності застосування мита як інструмента фінансової політики та вплив мита на економіку України	47
2.3. Моніторинг надходжень мита до Державного Бюджету України 2007-2016 рр.	59
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ МИТНО-ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ	
3.1. Світовий досвід митно-тарифного регулювання та перспектива його застосування в Україні.....	66
3.2. Шляхи підвищення фіскальної ефективності та вдосконалення митно-тарифного регулювання України	74
Висновки.....	84
Список використаних джерел.....	87
Додатки.....	93

ВСТУП

На даний час важко собі уявити зовнішньоекономічні відносити без такого поняття, як – мито. Ми досить часто чуємо це поняття у сучасному житті. Це лише підкреслює актуальність обраної нами теми. Проте мало хто замислювався, як давно існує це поняття та чи трансформувався його зміст за часи. Історія виникнення мита - як податку, бере свій початок з часів Античності, саме тоді з'явилась велика кількість податків та зборів, від яких можна вести відлік. Вже тоді розуміли що торгівля повинна приносити дохід не тільки торговцю, а й державі. З'явилась безліч видів мит (річкові, мостові, проїзні). В особливо вигідному положенні вже тоді були міста с гаванями, в які заходили судна з торговцями. Часи йшли проте цей податок нікуди не зник, а навпаки став більш визначений та сталий. Проте суті своєї не змінив ще з тих часів.

Що таке мито та за що воно сплачується? Мито – це податок на товари, майно, цінності, які перевозять через державний кордон. Є два види мита: ввізне та вивізне мито. Ввізне мито – сплачується за товари які відповідно ввозяться на митну територію держави. В свою чергу вивізне мито, має протилежне значення – воно сплачується за товари які вивозяться за митний кордон держави.

Науковою новизною отриманих результатів є обґрунтування автором перспектив для розвитку економіки країни при застосуванні митно-тарифного регулювання.

Мета дослідження дослідити мито як один із видів загальнодержавних податків, а також визначення перспектив удосконалення митно-тарифного регулювання в Україні.

Для досягнення поставленої мети, необхідне виконання наступних завдань:

- дослідити історію виникнення мита як податку;
- охарактеризувати сутнісно-функціональне призначення мита як податку;

- висвітлити принципи ефективної митної політики;
- дослідити ставки ввізного та вивізного мита та визначити особливості їх стягнення;
- оцінити ефективність використання мита як інструмента фінансової політики;
- зробити моніторинг надходжень мита до Державного бюджету України за 2007 - 2017 роки;
- розглянути світовий досвід митно-тарифного регулювання;
- розробити шляхи підвищення фіскальної ефективності мита та впровадження комплексу практичних заходів за для вдосконалення системи митно-тарифного регулювання;

Об'єктом дослідження є процес стягнення мита як одного з видів загальнодержавних податків, джерела формування доходів державного бюджету та фінансового інструменту регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Предмет дослідження це відносини, пов'язані з справлянням мита до бюджету, планування доходів бюджету за рахунок митних платежів, виконання ним свого регулюючого потенціалу в процесі фінансово-економічної діяльності країни, а також митно-тарифне регулювання в умовах зовнішньоекономічної інтеграції.

Методи дослідження для вивчення поставлених завдань були використані наступні методи: аналіз – для вивчення складових елементів, місця та ролі мита як податку; синтез – поєднання абстрагованих сторін предмета дослідження і відображення його як конкретної цілісності; ретроспективний аналіз – дослідження історичного досвіду справляння мита; для дослідження ролі мита у наповненні бюджету використовувались статистичні методи, а саме, табличний метод – служить накопиченню, опрацюванню і зберіганню цифрової інформації, а також графічний метод, що дає можливість більш наочно продемонструвати результати дослідження; математичне моделювання – використовувалось для з'ясування ролі мита в зв

податкових надходженнях Державного Бюджету; порівняльний аналіз – для вивчення світового досвіду та можливості його адаптації в Україні.

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні акти України, статистичні дані та матеріали Державного служби статистики України та Державної казначейської служби України, Митний кодекс України, Закон України «Про митний тариф», Закони України «Про Державний бюджет України» за 2007 – 2017 роки. Теоретичною основою роботи виступили праці класиків економічної науки, монографії, навчальні посібники та наукові статті сучасних вчених-економістів, в яких висвітлюються питання митного регулювання.

Апробація результатів магістерської роботи. Приймала участь у Студентській науковій практичній конференції «Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарства: сучасний стан та перспективи» - листопад 2017 року.

ВИСНОВКИ

1. Мито займає важливе місце в системі інструментів державного регулювання економіки. Згідно з нормами міжнародного права, воно виступає єдиним загальновизнаним легітимним податком на зовнішню торгівлю. Наявність мита у податкових системах практично всіх країн підкреслює його унікальне значення в якості економічного важеля регулювання ЗЕД.

2. Результати дослідження дискусійних питань суті мита показують, що у широкому розумінні мито – це непрямий податок, котрий справляється митними органами з товарів, що перетинають митний кордон країни. Справляння ввізного та вивізного мита забезпечує дохід до Державного Бюджету України, та є важливим його наповнювачем.

3. Розглянувши дискусійні питання функціонального призначення податків, вважаємо, що миту притаманні фіскальна та регулююча функції. Особливістю мита як податку на зовнішню торгівлю є різноплановість прояву регулюючої функції, що зумовлюється його впливом через цінові механізми як на експортно-імпортні потоки, так і на структуру й обсяги національного виробництва та споживання.

4. Ставки ввізного (імпортного) мита України закріплені Митним тарифом України від 19.09.2013. В цьому документі містяться декілька тисяч товарів (кожен під своїм кодом УКТЗЕД), на кожний окремо встановлюється ставка мита.

Вивізне (експортне) мито взимається к вузького кола товарів, та забезпечується відповідними Законами України (ЗУ «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур» від 10.09.1999р.; ЗУ «Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину» від 17.05.1996р. ; ЗУ «Про ставки вивізного (експортного) мита на брухт легованих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням» від 13.12.2006р. ; ЗУ «Про вивізне (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів» від 24.10.2002р. ; ЗУ «Про внесення змін до деяких

законодавчих актів України» від 03.06.2008р.), за чітко визначеними цими законами ставками.

5. Мито як інструмент фінансової політики безпосередньо регулює експортно-імпортні потоки. Сила впливу зовнішньоторговельних відносин на економіку кожної країни визначається кількісними параметрами, тобто обсягом ввезених та вивезених товарів за певний період. Україна нарощує оборотність товару, проте, на нашу думку, забуває про декілька важливих речей: - імпорт товарів значно перевищує наш експорт товарів; - нам слід замислитися над тим, що не варто експортувати сировину закордон за безцінок, а потім купувати готові товари вироблені з проданої нами сировини в тричі дорожче, варто розвивати свої виробництва, які складуть конкуренцію іноземним на товарному ринку.

5. З метою ефективного розвитку економіки України та її успішної інтеграції у світовий господарський простір національна митно-тарифна політика повинна бути приведена у відповідність до міжнародних норм та мати системний підхід з розвитку та роботи митних органів.

6. Проведено моніторинг надходжень мита до Державного бюджету України за 2007 – 2017 роки: проаналізовано дані за десять років, наскільки планові показники ввізного та вивізного мита відрізняються від фактичного його надходження. Автором було виведено відсоток виконання планових показників. В більшості роках що досліджувалися, ми можемо спостерігати виконання планових завдань із позитивним відхиленням, але є виключення, коли планових показників не було досягнуто. Такими роками стали 2008 - 2009 рік та 2013 – 2014 рік. Причинами для цього стали Світова фінансова криза та проведення Антитерористичної операції на сході України, що значно вплинуло на економічний стан країни. За десять місяців 2017 року – планових показників по ввізному миту не було досягнуто (виконано на 83,7%), в свою чергу за десять місяців 2017 року – планові показники по вивізному миту було досягнуто, навіть з перевиконанням (виконано на 113,4%).

7. В країнах з добре розвиненою економікою, мито реалізує свій значний регулюючий потенціал, тоді як для країн з перехідною економікою, в тому числі і для України, митні платежі загалом, як і мито зокрема, все ще залишаються вагомим джерелом доходів бюджету. Ми вважаємо, що нашою ціллю повинно стати вищий рівень економічного розвитку країни, де мито буде введено не у фіскальних цілях, а з метою регулювання економіки.

8. В нас є можливості та добрі шанси застосувати світовий досвід митно-тарифного регулювання, практика якого виражається піднятті економіки держави, просто способи для цього обирають різні, одні країни обмежується лише скороченням експорту сировини, інші використовують більш широкий спектр дій та інструментів. Ми знайшли для себе золоту середину це розвиток власного виробництва та обмеження експорту сировини.

9. Ставки ввізного мита потребують змін та зменшення на наступний рік, хоча в з ЄС та тими країнами з якими підписано угоди про режим найбільшого сприяння. На даний час є планові ставки ввізного мита на 2018 рік. Ними передбачено поступове зменшення ставок для імпорту товарів з країною походження в ЄС. Поступовість зниження від одного до семи років не стане різкою для Державного Бюджету України, тому планування бюджетів на наступні роки, будуть потребувати врахування цих показників.

Список використаних джерел

1. Митний кодекс України - Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст.552
2. Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину: Закон України від 17.05.1996 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/180/96-%D0%B2%D1%80>
3. Про вивізне (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів: Закон України від 24.10.2002 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/216-15>
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України: Закон України від 03.06.2008 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/309-17/page2>
5. Про митний тариф України: Закон України від 19.09.2013 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/584-18>
6. Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур: Закон України від 10.09.1999 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1033-14>
7. Про ставки вивізного (експортного) мита на брухт легованих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням: Закон України від 13.12.2006 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/441-16>
8. Лист Державної митної служби України «Вимоги товарної номенклатури та методичні рекомендації з питань класифікації товарів та інших вантажів» від 04.04.2003 р. №11/4-13-5205-ЕП // Митний брокер. – 2003. - №5. – С. 31-38
9. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Державна служба статистики. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

10. Державна казначейська служба України – данні за 2007 рік [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
11. Державна казначейська служба України – данні за 2007 рік [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
12. Державна казначейська служба України – данні за 2008 рік [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
13. Державна казначейська служба України – данні за 2009 рік [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
14. Державна казначейська служба України – данні за 2010 рік [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
15. Державна казначейська служба України – данні за 2011 рік [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
16. Державна казначейська служба України – данні за 2012 рік [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
17. Державна казначейська служба України – данні за 2013 рік [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
18. Державна казначейська служба України – данні за 2014 рік [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
19. Державна казначейська служба України – данні за 2015 рік [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>

20. Державна казначейська служба України – данні за 2016 рік [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
21. Державна казначейська служба України – данні за 2017 рік [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
22. Большая Советская Энциклопедия. В 30-ти томах. / Гл. ред.. А. М. Прохоров. Изд. 3-е. – Т 20. – М.: «Советская Энциклопедия», 1975. –608 с.
23. Бьюнкен Дж. Политическая экономия государства благосостояния // Мировая экономка и международные отношения. – 1996. - №5. – С. 46-52
24. Василик О. Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС. – 2000. – 416 с.
25. Внешнеэкономическая деятельность [Текст]: учебное пособие, А.П. Клетеник, Г.Е. Баженов, И.Н. Андреева // Вуз: НГТУ.- 2009.- 445 с.
26. Всесвітня митна організація. Митне законодавство зарубіжних країн (Росії, Білорусії, Молдови, Польщі, Чехії, Словачії). – Тернопіль: СМП “Астон”, 2001. – 188 с.
27. Гелюта Д., Митне регулювання: особливості діяльності митних органів в Україні та зарубіжних країнах 2012 р – Науковий блог – Режим доступа : <http://naub.ua.edu.ua/2012/mytne-rehulyuvannya-osoblyvosti-diyalnosti-mytnyh-orhaniv-v-ukrajini-ta-v-zarubizhnyh-krajinah/>
28. Гребельник О. П. Митно-тарифна політика за умов трансформації економічної системи: Монографія. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001. – 488 с.
29. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 696 с.
30. Державна митна служба України: виникнення та становлення – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ru.osvita.ua/vnz/reports/gov_reg/18628/
31. Жорін Ф. П. Правові основи митної справи в Україні: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 248 с.

32. Злепко Н. П. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук // Спеціальність 08.04.01 – Фінанси, грошовий обіг і кредит від 2005 р.
33. Іващук І. О., Злепко Н. П. Митна справа: Курс лекцій. – Тернопіль, 2001. – 135 с.
34. Історія виникнення і розвиток митної справи в Україні – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://studies.in.ua/mutne-pravo-shpora/2103-storya-viniknennya-rozvitok-mitnoyi-spravi-v-ukrayin.html>
35. Киреев А. П. Международная экономика. В 2-х ч. – Ч. 1. – М.: Международные отношения, 1997. – 416 с.
36. Кормич Б.А. Історія розвитку митної справи в Європі: періодизація та основні тенденції // LEX PORTUS. – 2016. - №1. – С. 51-63
37. Коляда С. П., Алмаз Л. О, Гребенюк О. О. Митні служби Китаю та Японії в контексті зовнішньої економічної діяльності. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: [vamsue_2013_1_18%20\(1\).pdf](#)
38. Крисоватий А. І. Оподаткування і ринок: умови та можливості поєднання. – Тернопіль: КАРП ЮКА, 2000. – 246 с.
39. Кулишер И. М. Очерки по истории таможенной политики. – С-Пб.: Типография В. Киршбаума, 1903. – 51 с.
40. Кулишер Й.М. Основные вопросы международной торговой политики. Ч. 1. Изд. 2-е, доп. и довед. до настоящего времени. – Пг.: Антей, 1924. – 220 с
41. Ленартович А. Ф. ТН ВЕД как основа таможенного регулирования внешней торговли // Таможенные ведомости. – 1997. – №2. – С.4
42. Милль Дж. С. Основы политической экономии. – Т. 3.: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1981. – 448 с.
43. Международные экономические отношения: Учебник для вузов / В. Е. Рыбалкин, Ю. А. Щербанин, Л. В. Балдин и др; Под ред. проф. В. Е. Рыбалкина. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. – 503 с.

44. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.com/19991130/ekonomika/mitne_regulyuvannya_zovnishnoekonomichnoyi_diyalnosti
45. Нитти Ф. Основные начала финансовой науки: Пер. с итал. – М.: Изд-во М. и С. Сабашниковых, 1904. – XXXII, - 623 с.
46. Новіков К. І. Світовий досвід митно-тарифного регулювання та можливості його застосування в Україні Економічні науки - режис доступу: http://www.rusnauka.com/3_SND_2010/Economics/57999.doc.htm
47. Озеров И. Х. Основы финансовой науки. – М.: Типография Т-ва И. Д. Сытника, 1917. – 363 с.
48. Огонь Ц. Г. Фінансова політика і податки в умовах формування ринкових відносин // Економіка України. – 1995. – № 5. – С. 35-43.
49. Основы таможенного дела: Учебник / Под общ. ред. В. Г. Драганова; Рос. тамож. акад. ГТК РФ. – М.: ОАО Изд-во «Экономика», 1998. – 687 с.
50. Податки і оподаткування // Короткий курс лекцій . – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://studme.com.ua/158407206168/ekonomika/nalogi_i_nalogooblozhenie.htm
51. Портер М. Международная конкуренция: Пер. с англ./ Под ред. и с предисловием В. Д. Щетинина. – М.: Междунар. отношения. – 1993. – 869 с.
52. Самуельсон П. Экономика: Пер. с англ. В 2-х т. – Т. 1. – М.: НПО «Алгон» ВНИИСИ, 1992, - 333 с.
53. Сокольникова О. Б. Совершенствование механизма взимания таможенных платежей как инструмента формирования доходной части федерального бюджета: Дис... канд. экон. наук: 08.00.05. – М.: РТА, 2000. – 192 с.
54. Таможенный энциклопедический справочник. В.2-х томах.- Т.ІІ / Под. ред.. И. Ю. Краснянского. – М.: «Летописец», 1999. – 880 с.
55. Тедеев А.А., Парыгина В.А Налоговое Право России 5-е изд., пер. и доп. Учебник для академического бакалавриата. М. : Издательство Юрайт, 2016. М. :

Юрайт, 2016. – [Электронный ресурс] – Режим доступа:
http://stud.com.ua/71040/pravo/podatkov_e_pravo_rosiyi

56. Федосов В. М. Современный капитализм и налоги. – К.: Вища школа, 1987. – 128 с.

57. Финансы. / Под ред. Родионовой В. М. – М.: Финансы и статистика, 1994. – 432 с.

58. Фінанси. Навчально-методичний посібник./ Під ред. проф. Юрія С. І. – Тернопіль: ТАНГ, 2002. – 207 с.

59. Фомичев В. И. Международная торговля: Учебник. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 496 с.

60. Халипов С. В. Таможенное право (Таможенное регулирование внешнеэкономической деятельности). – М.: ИКД “Зерцало – М”, 2001. – 272 с.

61. Энциклопедический словарь Т-ва «Бр. А. и И. Грант и К°». 7-е изд./ Под ред. проф. Ю.С. Гамброва, проф.. В. Я. Железнова, проф.. М. М. Коваленко, проф.. С. А. Муромцева, проф. К. А. Тимирязева. – Т. 33 – Москва: Изд. Т-ва «Бр. А. и И. Грант и К°».- 687 с.

62. Юрій С. І., Бескид Й. М., Плішко І. В. та ін. Державний бюджет України: Навчальний посібник. – Тернопіль: Т.О.В. «ЦМДС», 1998. – 277с.

63. Янжул И. И. Основные начала финансовой науки. – С. – Петербург, 1895. – 500с.

Musgrave R. A. The Theory of Public Finance. – New York etc.: Mc Grow - Hill Book Company, 1959. – XVII, 628 p.